

Evidencijski broj / Article ID: 21600862
 Vrsta novine / Frequency: Dnevna
 Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
 Rubrika / Section:

POZNATA JEZIKOSLOVKA NIVES OPAČIĆ NEPOZNATE ADRESE

Ivo Robić i Pero Kvirgić bili su susjedi, a u poznatoj zgradi na Jelačićevu trgu živjeli su Ljudevit Jonke, Tito Strozzi i Emil Cossetto

DALIBOR ŠIMPRAGA

Otkad je u mirovini, jezikoslovka Nives Opačić, koju široka javnost najviše zna po sudjelovanju u raspravama o brojnim jezičnim neodumicama, objavila je petnaestak knjiga, a ustrajno piše i kolumne. Najdulja je stalna kolumnistica u Vijencu Matice hrvatske (dulje od 26 godina), neko vrijeme pisala je stalnu rubriku za list HND-a Novinar te Glas Trešnjevke, a sada piše i za neke druge časopise, npr. za Meridijane i za Zaposlenu. Ove godine započela je u Vijencu novu kolumnu, naslova "Kuće bez spomen-ploče", o zagrebačkim adresama velikana na kojima nema nikakve oznake da su tu živjeli i stvarali. Šarm tih vinjeta je neprijeporan: malotko će znati, hodajući ulicom Frane Alfirevića na Volovčici, da su tu, na broju 35 i 37, svojedobno živjeli i bili susjedi Ivo Robić, Pero Kvirgić i operna pjevačica Mirka Klarić, te dvije kuće dalje i pisac Novak Simić. Oni koji su barem donekle upućeni u takve stvari, poznata je pak

činjenica da je u zgradi u Čakovečkoj ulici 3 na Trešnjevci živjela cijela grupica književnika: Ivan Slamnig, Zvonimir Golob, Milivoj Slaviček i drugi, što će možda biti tema nekog od budućih eseja u Vijencu...

"Ne znači, naravno, da ću po gradu povještati tolike spomen-ploče koliko je već i dosad ljudi spomenutih u tim tekstovima", kaže o svojoj kolumni Nives Opačić. "Željela sam samo napraviti ove nužne predradnje da, ako tko jednoga dana poželi postaviti spomen-ploču kojemu od tih zaslužnika, zna odakle može početi. Svakim danom uvjeravam se kako zaborav sve brže obavlja mnoge hrvatske znamenite ljude, pa ako im tko bude htio izraziti počast i poštovanje, imat će odakle početi. Mnogi su podaci još uvijek raspršeni, kadšto više nemaš koga što pitati, pa sam mislila da makar nešto bude objavljeno, a to onda znači i dostupno."

Jeste li u vašim imaginarnim i stvarnim šetnjama, sjećanjima, istraživanju... naišli na još koji slučaj tako pozna-

tih susjeda na "nepoznatoj" adresi kao što je slučaj s ulicom Frane Alfirevića? Recimo u zgradi Assicurazioni Generali na Trgu?

– Pitate za poznatu kuću na Trgu bana Josipa Jelačića broj 3, znanu kao Assicurazioni Generali. Za to društvo ta je zgrada bila i građena. No koliko god u njoj našla ljudi koji su zaslužni za hrvatsku znanost, umjetnost i kulturu (prof. Ljudevit Jonke; pa kazalištarac u najboljem smislu te riječi, Tito Strozzi i njegova žena, glumica Eliza Gerner, uz muzičare Draušnike), ipak sam (u svojem neznanju) preskočila jednoga stanara te velike zgrade, pa je sada prilika da to ispravim. Riječ je o dirigentu, skladatelju i poznatom zborovodi Emilu Cossettu. Sva je sreća što me na moj pro-pust upozorila jedna znanica, negdašnja članica zbora "Joža

Vlahović", što ga je dugo vodio upravo Emil Cossetto. Ova moja rubrika u Vijencu želi potaknuti i javljanje drugih ljudi koji mogu dodatnim podacima dopuniti moje izlaganje, što smatram dobrodošlom suradnjom. Svima koji me na nešto upozore ili mi pošalju neki novi podatak naravno da sam zahvalna. A kad sam sada već spomenula i taj dugovječni zbor "Joža Vlahović", reći ću nešto čega se ja još sjećam, pa neka ostane zapisano. Dugogodišnja suradnica toga zbora, pijanistica koja je radila s pjevačima na bezbrojnim probama, bila je Margareta Lukić (1940. – 2024.). Poznajem je još iz Praga, kamo smo došle iste godine, 1972. Ona kao stipendistica na usavršavanju svojega pijanizma kod profesora Paleničeka, a ja kao ugovorna lektorica za hrvatski jezik na Filozofskom fakultetu Karlova sveučilišta. Često smo se

ondje i družile, najčešće na koncertima, a kako su se svi koji su se tada nekim poslom našli u Pragu i poznavali te nosili raznorazne pošiljke na liniji Zagreb – Prag (kava, Vegeta, čokolada, razna obuća kako se mijenjala sezona, tenisice, šlape, kolači i sl.), tako sam ja svaki put kad bih iz Zagreba polazila za Prag svraćala do Margarete mame da odnesem Margareti nešto od njezine kuće. Tako sam joj iz Zagreba najčešće nosila urmašice i slične slastice (koje smo u Pragu, naravno, dijelile). Inače, Margareta Lukić stanovala je u jednom od nebodera u Trnskom, a zbor u kojem su dobar dio života ostavili i Margareta i Emil Cossetto – "Joža Vlahović" – promijenio je 1. svibnja 1992. godine ime i prozvao se Mješoviti pjevački zbor "Emil Cossetto".

Kako ste došli na ideju oti-snuti se u to istraživanje?

– Na istraživanje gdje je tko od hrvatskih zaslužnika na polju znanosti i raznih umjetnosti živio u Zagrebu potaknula me vlastita radoznalost. Jer, nemojmo zaboraviti, oblikuju nas svi predjeli s koji-

KUĆA NA TRGU GRAĐENA JE ZA ASSICURAZIONI GENERALI, A TAMO SU ŽIVJELI UMJETNIČKI MAGOVI

MAČIĆ BAVI SE ISTRAŽIVANJEM KULTURNE TOPOGRAFIJE

RESE POZNatih HRVATA

**VOLOVČICA
ULICA FRANE
ALFIREVICA 35137**

Ivo Robić, Pero
Kvrgić, operna
pjevačica Mirka
Klarić, pisac
Novak Simić

**CENTAR
TRG BANA JOSIPA JELAČIĆA 3**
Jezikoslovac Ljudevit Jonke,
Tito Strozzi, Eliza Gerner, Emil
Cossetto

**TREŠNJEVKA
ČAKOVEČKA 31
3A**

Pisci Ivan
Slamnig,
Zvonimir
Golob, Milivoj
Slaviček

**CENTAR
IBLEROV TRG 7
(DRVENI
NEBODER)**

Jure Kaštelan i
Nada Subotić

**CENTAR
DRAŠKOVIČEVA 55**
Pijanistica Pavica Gvozdić

ma dolazimo u doticaj, a pogotovo ako na tom mjestu i živimo (bilo dulje, bilo kraće). Htjela sam obaviti neke od nužnih predradnji za to istraživanje – dok još imam o takvim podacima koga pitati, gdje tražiti ili kod koga iz prve ruke i provjeriti. A to postaje sve teže. Jasnno, stariji ljudi umiru, a mlađi za mnoge moje zaslužne ljude nisu ni čuli. Jednom, dok na pločama o imenima ulica i trgova još nisu stajali i osnovni podaci po komu su ti lokaliteti dobili ime, uvjerila sam se da većina upitanih nije o tim ljudima znala ništa. Čak se ni na onima malobrojnima nije potrudila pročitati po komu je ulica dobila ime – to mi se dogodilo u Berislavićevoj ulici. Stajala sam ispod natpisa s imenom te ulice i pitala ljude po komu je dobila ime. Mogli su to i pročitati i na ploči s imenom ulice, no nisu to učinili. Indolenciju, komociju i nezainteresiranost susrećem na svakom koraku.

Koje su vam iduće adrese "u planu", u novim nastavcima kolumne?

– "U planu", kako kažete, još

MNOGE ZGRADE NEMAJU SPOMEN-PLOČU. RADIM NUŽNE PREDRADNJE DA ZABORAV NE PREKRIJE LJUDE I NJIHOVE ADRESE

su mi mnogi zaslužni ljudi, no ne znam hoću li ih kraćim esejom uspjeti sve pretočiti u tekst. Između ostalih, voljela bih kroatirati kao stanovnike na nekim adresama režisera Krešu Golika, glumca Relju Bašića, glumicu Anu Karić, pjesnika Slavka Mihalića i mnoge druge. Imam već napisane tekstove o Miljenku Prohaski, Jakovu Gotovcu i Ivi Tijardoviću, Milanu Sachsu i Nikši Barezi, oni čekaju početak jesenskog izlaženja Vijenca, a kako se ja uvijek striktno držim zadanih rokova, ne želim sama sebi stvarati nepotrebne gužve, pa tekstove uvijek napišem dovoljno unaprijed u miru.

Dakle, pronalazeći adrese onih osoba koje me iz nekog razloga zanimaju saznajem i mnogo nena-pisanih pojedinosti o svakoj od njih. A prije nego što tekst napišem, odem i sama do tih adresa, pa tako stvorim jedan svoj mali intimni svijet sazdan od prostora i

osoba (uz interakciju s njihovim djelima – književnim, slikarskim, kiparskim i/ili glazbenim). Neke sam adrese zaslužnih ljudi znala otprije, neke sam saznala u ovom istraživanju, a za nekima još traga-m, pa kad ljudi to pročitaju, kad-što me i dopunjuju. Jednom mi je pristupio čovjek koji je radio nekoć u Savezu slijepih (a taj se nalazi u Draškovićevoj 80) i rekao mi kako se do mile volje naslušao bes-platnih koncerata (zapravo vježbanja) pijanistice Pavice Gvozdić, koja je stanovala preko puta Saveza – u Draškovićevoj ulici 55.

Možete li izdvojiti neki kuri-ozum u zagrebačkoj mikrotopografiji, malo kome poznat?

– Nisam mislila da će Plesna škola Coronelli biti ikakav kuri-ozum, no pokazalo se da je i ona to već postala. Naime, pišući o toj nekoć vrlo popularnoj zagrebačkoj plesnoj školi, otišla sam naj-

prije u zgradu na Tomislavovu trgu broj 2 da vidim što znaju o toj školi stanari same te zgrade. Naime, ta dugogodišnja plesna škola (djelovala je dulje od 70 godina) bila je privatna, pa u vrijeme bivše Jugoslavije nekako polulegalna, jer privatne poslovne aktivnosti nije bilo niti je moglo biti. Dakako, na samoj zgradi nije bilo nikakve ploče da ondje išta djeluje, a glas o toj glasovitoj plesnoj školi širio se s koljena na koljeno isključivo usmenom predajom. Sama pioduka plesa održavala se u jednoj prilično natrpanoj sobi, sa stolcima poredanim uza zid. Sredina je ipak morala biti nešto prostranija – ipak je to bila plesna škola. Otišla sam pred vrata stana na drugom katu gdje se ta obuka iz plesa (no još više iz lijepa ponašanja) odvijala, pozvonila, upitala gospodu koja mi je otvorila zna li što je u tom stanu prije nje bilo – no nije znala. Rekla mi je da je nedavno u toj kući umro jedan stari gospodin koji bi možda nešto više o tome znao, no ovako... Pa premda ima još živih polaznika Plesne škole Coronelli, ipak smo već u onoj generaciji koja je vrlo izložena smrtnom

koscu i njegovoj kosi. Tako mnogih polaznika više nema među živima, dosta njih se prošlosti sjeća sve mutnije, a neki se uopće više ničega ne sjećaju. Tako se i zaborav širi sve brže, a prošlost odlazi u nepovrat.

U jednom tekstu prisjetili ste se i vašeg kolege s fakulteta, Jure Kaštelana, i njegove supruge Nade Subotić. Gdje su oni stanovali?

– Jure Kaštelan, prije svega rekla bih moj profesor, a tek potom kolega, i njegova žena, meni izvrsna i draga dramska glumica Nada Subotić, stanovali su u tzv. Drvenom neboderu na Iblerovu trgu broj 7, i to na desetom katu. O tome na kojem su katu stanovali saznala sam od njihove kćeri, Lade Kaštelan, s kojom sam se našla na jednom ugodnom razgovoru. Eto, i tako dolazim do nekih podataka. Naravno, sam neboder djelo je arhitekta Drage Iblera, po kojem je onda i okolni prostor oko toga zdanja nazvan Iblerovim trgom, otrgnuvši tako dio Smičiklasove ulice da se nazove Iblerovim imenom. □